

Henryk Borakowski

1907-2001

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1930 r., kapitan żeglugi wielkiej, dyrektor Szkoły Rybołówstwa Morskiego, wykładowca prawa i handlu morskiego, autor podręczników.

Urodził się 2 lipca 1907 r. w Szawlach na Litwie i w tym samym roku jego ojciec Józef, który był urzędnikiem sądowym, przeniósł się z rodziną do Lipawy na Łotwie, gdzie była duża kolonia Polaków. W październiku 1919 r. państwo Borakowscy wyjechali do Warszawy, gdzie Henryk rozpoczął naukę w Handlowej Szkole im. J. i N. Roeslerów, a w 1927 r. zdał maturę w Państwowym Gimnazjum im. Rejtana oraz egzaminy do Szkoły Morskiej w Tczewie. W 1930 r. ukończył Wydział Nawigacyjny, a następnie, w czasie służby wojskowej, Szkołę Podchorążych Marynarki Wojennej w Toruniu.

W 1932 r. podjął pracę w Polsko-Brytyjskim Towarzystwie Okrętowym jako marynarz na s/s „Lublin”. Rok później został młodszym oficerem nawigacyjnym na s/s „Kościuszko”.

W 1935 r. otrzymał posadę sekretarza Departamentu Morskiego Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie, a w czasie urlopów pływał na transatlantykach m/s „Piłsudski” i m/s „Batory” jako młodszy oficer nawigacyjny. Jesienią 1937 r. został kapitanem nowego portu w Wielkiej Wsi (Władysławowo) oraz kontrolerem rybołówstwa morskiego i kierownikiem statku dozorczo-patrolowego „Gazda”.

Pod koniec sierpnia 1939 r. został zmobilizowany z przydziałem do Oddziału Kutrów w 43. Baterii Nadbrzeżnej jako dowódca. Po zajęciu portu przez Niemców był od 11 września dowódcą 43. półbaterii w Chałupach, która 12 września ostrzelała celnie minowiec „Otto Braun”, już pierwszym pociskiem trafiając w dziąb dziobowe.

Po kapitulacji był osadzony w obozach jenieckich Nienburg, Spittal, Woldenberg. „Epilog pojedynku 43. półbaterii z minowcem rozegrał się 6 października 1939 r. w obozie jeńców w Piławie, gdzie lekarz niemieckiej flotylli minowców przekazał na

ręce jedyne tam wówczas polskiego oficera artylerii morskiej dla dowódcy baterii odłamek pocisku z biletem wizytowym dowódcy trafionego okrętu. Na bilecie, prócz nazwiska, widniała data 12 IX 1938 i napis: «zur Erinnerung an einen von Ihren Erfolge»¹ [na pamiątkę jednego z pańskich sukcesów].

„Podczas wojny wywiad «Alfy» utrzymywał kontakty z oficerami PMW i PMH, przebywającymi w oflagu II C w Woldenbergu (ob. Dobiegniew), w którym w ramach działalności różnych kół zainteresowań, z udziałem oficerów obu marynarek, istniało również koło marynarki handlowej (skupiające

1 Jerzy Pertek, *Wielkie dni małej floty*, Poznań 1981, s. 141.0.

2 Witold Parteka, *Szkolnictwo oficerskie Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1945-1968*, praca doktorska pod kierunkiem dra hab. Wojciecha Skóry, prof. AP w Słupsku, Gdynia – Słupsk 2009, s. 41.

wielu oficerów PMH). W nim aktywnie pracował kpt. ż.w. Henryk Borakowski, który przetłumaczył z języka niemieckiego na polski fachowy podręcznik przydatny w wiedzy nawigatora – głównie dla kapitana żeglugi wielkiej – «Schiffsführung»².

W lutym 1945 r. zgłosił się do Pomorskiej Grupy Operacyjnej i został skierowany do pomocy przy organizacji nowych władz gospodarki morskiej. Do 1950 r. był najpierw inspektorem, potem naczelnikiem Wydziału Żeglugi w Ministerstwie Przemysłu i Handlu (przekształconym w Ministerstwo Żeglugi i Handlu Zagranicznego). Równocześnie wykładał prawo morskie i ekonomikę morską w Szkole Konsularno-Dyplomatycznej przy MSZ.

W marcu 1950 r. wrócił do Gdyni – został wykładowcą w Państwowej Szkole Jungów (zlikwidowanej w 1951 r.) i kierownikiem nauk na „Darze Pomorza”. W 1951 r. był kapitanem statku szkolnego „Janek Krasicki”, w 1952 r. – „Henryk Rutkowski”. W 1953 r. przeniesiono go do Morskiego Urzędu Rybackiego na stanowisko inspektora portów rybackich i p.o. naczelnika portów rybackich. Dyplom kapitana żeglugi wielkiej otrzymał 1 marca 1956 r. i został naczelnikiem Wydziału Portów GUM-u.

Gdy po Październiku '56 nowe władze partyjno-państwowe nakazały zmiany personalne, Ministerstwo Żeglugi przedstawiło trzy kandydatury na stanowisko dyrektora Szkoły Rybołówstwa Morskiego: kpt. ż.w. Edwarda Gubałę, kpt. ż.w. Karola Olgierda Borchardta i kpt. ż.w. Zbigniewa Żebrowskiego. Pierwsza kandydatura nie została zaakceptowana z uwagi na to, że kpt. Gubałę, skazanego na karę śmierci, dopiero co wypuszczono z politycznego więzienia. Pozostali dwaj odmówili. Wówczas padła kandydatura Józefa Michałowskiego, byłego dyrektora PCWM i komendanta s/v „Zew Morza”, ale on również odmówił.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, wyd. II, Gdynia 2000; hasło *Borakowski Henryk*, oprac. Daniel Duda, [w:] *Encyklopedia Gdyni*, Gdynia 2006; Teresa Kaczyńska, *Kapitan żeglugi wielkiej Henryk Borakowski*, Gdynia 1977, maszynopis w zbiorach Sali Tradycji UMG; Jerzy Pertek, *Wielkie dni małej floty*, Poznań 1981; Witold Parteka, *Szkolnictwo oficerskie Polskiej Marynarki Handlowej w latach 1945-1968*, praca doktorska pod kierunkiem dra hab. Wojciecha Skóry, prof. AP w Słupsku, Gdynia – Słupsk 2009.

W styczniu 1957 r. nowy minister żeglugi dr Stanisław Darski mianował dyrektorem Szkoły Rybołówstwa Morskiego kpt. ż.w. Henryka Borakowskiego³, który był przewodniczącym Komisji Rehabilitacyjnej w Związku Zawodowym Marynarzy i Rybaków Dalekomorskich i wykładowcą prawa morskiego i handlowej eksploatacji statków w Wyższej Szkole Marynarki Wojennej.

W 1961 r., na polecenie władz zwierzchnich, Henryk Borakowski odszedł ze szkolnictwa i do emerytury w 1969 r. był kapitanem na statkach Polskiej Żeglugi Morskiej. W 1973 r. został kierownikiem praktyk w Wyższej Szkole Morskiej, w roku następnym – samodzielnym nawigatorem w Instytucie Nawigacji Morskiej WSM.

Był ławnikiem Izby Morskiej (od 1962 r. do 1968 r.), autorem szeregu podręczników, m.in. „Zbiornikowce i ich eksploatacja”, „Bezpieczeństwo pracy na zbiornikowcach przewożących ropę naftową i jej produkty” oraz monografii „Państwowa Szkoła Rybołówstwa Morskiego w Gdyni. Przyczynek do dziejów 1946-1968”.

Odnaczony został m.in. Złotym Krzyżem Zasługi w 1946 r., Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski w 1957 r.

Zmarł 4 grudnia 2001 r., spoczywa na sopockim cmentarzu.

Dyrektor Szkoły Rybołówstwa Morskiego, rok 1960

³ Ibidem, s. 109.

⁴ Ibidem, s. 103.